

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ

ՎԱՆԱԳՆ ԴԱՎԹՅԱՆ

Երկերի ժողովածու

Ե Ր Կ Ո Ի
Վ Ա Տ Ո Ր Ո Վ
Վ Ա Տ Ո Ր
Ե Ր Կ Ր Ո Ր Չ

Պոեմներ

A $\frac{11}{55759}$

~~51189~~

«Հայաստան»
կրթամթերական-թղթային տրեստ 1975

ԿՈՄԻՏԱՍ

Եվ ես նրան մի անգամ
Այսպես տեսա երազում...
...Ամպը լացել, հեռացել,
Ու թաց հողն էր երազում:

Նա հանդերից էր գալիս,
Գյուղի ճամփով խաղաղիկ,
Սև սքեմի փեշերին
Փուշ էր կպել ու ծաղիկ:

Մխում էր դաշտը գարնան,
Մխում էր թաց ու տրտում
Եվ Արարատը պարզված
Ցուցում էր կապույտում:

Ճամփեզերքին ծվարել
Աչքը ծավի մի ծաղիկ
Ու իր թախիժն էր խառնում
Դաշտի տխուր ծիծաղին:

Նա հանդերից էր գալիս,
Գունատ շուրթերը մխում,
Դողում էին ակամա,
Ու մեղեդին էր բխում...

Կարկաշում էր մեղեդին
Կոկորդաձայն ու թավիշ,

Վարտանքից թրթուում
Ու տվաչտում էր ցավից:

Լեռան աղբյուրն էր ասես
Քարերի մեջ հեկեկում,
Ու երամը կոռնկի
Իր հոգնած շուն էր բեկում:

Եվ նա այդպես երգելով,
Գողացող ձեռքս առավ
Ու ինձ տարավ հերկերով,
Այդիներով ինձ տարավ...

Տարավ դժվար լեռներով,
Մացառներով ու փշով,
Հույսի միշով ինձ տարավ
Ու կապուտակ մշուշով:

...Լեռան շուրթին ծվարած
Գյուղը ծխում երկնքում,
Ջրաղացի ու հացի
Անուշ բույրով է խնկում:

Եվ հին տնակն իր անտաշ,
Իր վաչրենի քարերով
Մեջքը տվել արևին,
Տաքանում է արևով:

Ներսում մութ է... Մրապատ
Գերաններ են ու թարեք,
Ու թախծում է թարեքին
Հաղարամյա մի նարեկ:

Շող է կաթում երգիկից,
Հին թարեքին ու կուծին,

Շող է կաթում Նարեկի
Հաղարամյա մշուշին:

Շող է կաթում երգիկից,
Լույս է կաթում ու արև
Օրորոցին, որ կապույտ
Նուախայով են զարդարել:

Եվ մեղեդին է ծփում
Օրորոցի տաք շնչով,
Իր պանդուխտին սպասող
Հարսի խոնարհ մրմունջով:

Ծավալվում է ու ծփում
Առաստաղի տակ մրոտ
Ու պատկապտ է խփում
Անմեկնելի մի կարոտ:

Ու պատկապտ է խփում
Քնքշություն մի ամոթխած,
Մի ամոթխած բարություն
Ու տխրություն մի հոգնած:

Եվ վարդապետն է լոռում
Օճորքի սև շուքի տակ,
Սև սքեմի փեշերից
Հույս է կաթում և օրհնանք...

Եվ տանում է ինձ նորից
Մացառներով ու փշով,
Լույսի միջով է տանում
Ու կապուտակ մշուշով:

...Գարնան գոլ է դաշտերում,
Գարնան բույրեր են հարբած,

Եվ քայլում է դաշտերով
Մի շիկահեր այգարաց:

Անէացող մուժի հետ
Մինչև սարը ոլորվել,
Ու ձգվել է մի երկար
Ոսկեդերձան հորովել:

Եվ եղները սպիտակ
Իրենց կողերը ճոճում,
Հույս են խմում ու ոսկե
Ճառագայթ են որոճում:

Եվ հնչում է մեղեդին
Արշալույսի մեջ արդար,
Ծավալվում է արևի
Ալիքների հետ խարտյաշ:

Մի սերմնացան է ասես,
Որ բարի բուռը բացում
Ու դաշտերի վրա թաց
Օրհնություն է տարածում:

Ցելերին է տարածում,
Յողաթաթախ այդ հանդին
Ու տարածում հավերժից,
Անսահմանից էլ անդին:

Եվ վարդապետն է քայլում
Շաղի միջով ու շողի,
Սև սքեմի փեշերից
Կաթում է հոտը հողի:

Եվ տանում է ինձ նորից
Մացառներով ու փշով,

Հուլյսի միջով է տանում
Ու կապուտակ մշուշով:

...Լեռան քարե լանջն ի վեր
Իբրև քարե աղերսանք,
Բարձրանում է կիսավեր,
Խաչը բեկված հին մի վանք:

Ու նման է նա այնպես
Այն հոգնատանջ Հիսուսին,
Որ Գողգոթա է ելնում
Սեփական խաչը ուսին:

Կամարների շուրթերին
Հին տողեր են, հին գրեր,
Որ պատել են մամուռով,
Առեղծվածի պես լռել:

Խորանի մեջ մամռոտած
Խաղում է շող մի տրտում
Ու կամարից կաթիլթող
Արտասուքը մկրտում:

Եվ ծփում է մեղեդին,
Ասես թե լույս է զտված,
Ասես թևում է վերում
Աներևույթ մի աստված:

Թևում թեթև ու հետո
Գմբեթն ի վեր համբարձում,
Գնում է նա, անհունի
Կապույտ դռներն է բացում:

Վարդապետը վերացած,
Քայլ է անում տրտմաշուք,

Սև սքեմի փեշերից
Հույս է կաթում ու արցունք:

Եվ տանում է ինձ նորից
Մացառներով ու փշով,
Հույսի միջով է տանում
Ու կապուտակ մշուշով:

...Իր մամուռով, հատակի
Ոսկիներով իր բուռ-բուռ
Ցուլցում է ժայռի տակ
Խղճի նման մի աղբյուր:

Վարդավա՛ռ է... Կակաշի
Բոցը հովից ծիծաղում
Ու քարափի շրթունքից
Մարջան ու լալ է կախում:

Հալ են կախել ու մարջան
Գյուղի հարսն ու աղջիկներ
Ու շիկնել են արևից,
Երգ ու պարից են շիկնել:

Թրթռում է օդի մեջ
Հաբրբանը զրնգուն,
Շաղ է գալիս ջրի հետ
Ու փշրվում է քնքուշ:

Մի շեկ աղջիկ հովի դեմ
Իր շեկ մազերը ցրել,
Լաց է լինում ծիծաղով՝
Վարդ կոշիկն է կորցրել:

Լաց է լինում ծիծաղով,
Մեջքի շիվը բեկբեկում,

Մաղիկն ասես ցողի տակ
Բարակ ցողունն է թեքում:

Եվ հնչում է մեղեդին,
Վարկաչում է սիրավոր,
Քարեքար է նա թռչում
Լորիկի պես վիրավոր:

Մավալում է ծայրեծայր
Միրո պես տաք ու փխրուն,
Փուչ է դալիս ամպի պես
Ու անձրևի պես տխրում:

Եվ վարդապետն է քայլում
Աչքերում լույս ու թախիծ,
Ու փեշերից սքեմի
Յող է կաթում ու ծաղիկ:

Եվ տանում է ինձ նորից
Մացառներով ու փշով,
Լույսի միջով է տանում
Ու կապուտակ մշուշով:

...Բայց այս ի՞նչ է, վարդապետ,
Սե շանթն այս ո՞վ է ճոճում,
Տես, եզները սպիտակ
Զարհուրանք են որոճում:

Եվ կարկուտը սևակնած,
Եվ կարկուտը դժնդակ,
Կակաչի բոցը առած,
Տրորում է ոտքի տակ:

Եվ արյուն է կաթկթում
Օրորոցին, թարեքին,

Եւ արյուն է կաթկթում
Հազարամյա նարեկին:

Աղջնակն այն, որ թեքում,
Բեկում էր մեջքն իր դալար,
Ինչ-որ բրդոտ ձեռքերում
Գալարվում է խելագար:

Ո՞վ է սև ծուխն այս վառել,
Սև շանթն այս ո՞վ է ճոճում,
Տես, եզները սպիտակ
Մահ ու մուր են որոճում:

Անապատ է, անապատ,
Արևը թույն է ու ժանդ,
Անապատ է, անապատ,
Անծայրածիր մի պատանք...

Եւ վարդապետն է քայլում
Իր սև թևերը բացած,
Ասես թե խաչ է քայլում
Անապատով շիկացած:

Քայլում է նա, շուրթերին
Սև լոռիջուրն է այրվում,
Սև սքեմի փեշերից
Մահ է կաթում ու արյուն:

Մի սև աղջիկ արևին
Իր սև մազերը ցրել,
Լաց է լինում ծիծաղով՝
Վարդ կոշիկն է կորցրել:

Եւ վարդապետն է քայլում,
Լաց է լինում ծիծաղով,

Սև սքեմի փեշերից
Մահ է կաթում ու աղոթք:

Եվ մեղեդին է հնչում
Ավազների վրա տաք,
Ասես մխանք է զոհի
Ու հրեղեն պատարագ:

Ասես աղբյուրն է լեռան
Քարերի մեջ հեկեկում,
Ու երամը կոունկի
Իր հոգնած շուն է բեկում:

Հնչում էին կապույտում,
Զնգում քամբիռ ու զանգեր.
— Հանգե՛ք, որբեր իմ արնոտ,
Հանգե՛ք, զոհեր իմ, հանգե՛ք...

Եվ մարում է մեղեդին
Անարձագանք ավազում,
Եվ Վարդապետն է քայլում,
Եվ Վարդապետն է վազում:

Եվ Վարդապետն է վազում
Շուրթին ծիծաղ, շուրթին ճիշ,
Պատահողոված սքեմից
Մահ է կաթում ու քրքիջ:

Եվ Վարդապետն է վազում,
Եվ Վարդապետն է վազում,
Եվ քրքիջը խելագար
Խլանում է ավազում...